

A Study of Topicalization in Complex Sentences of Persian Language Based on the Lexical - Functional Grammar Approach

Vol. 15, No. 2, Tome 80
pp. 321-353
May & June
2024

Sahar Mohammadian¹ , Bahram Modarresi^{2*} , Foroogh Kazemi³ , & Setareh Majidi⁴

Abstract

According to Bresnan et al. (2016), using morphological (lexocentric) or structural means to specify argument functions results in different representations of grammaticalized discourse functions in LFG. Furthermore, the AF specification is local to a single clause in this theory, resulting in a different representation of grammaticalized DFs in complex sentences during the topicalization and left-dislocation processes. The aim of this study is to investigate the processes of topicalization and left-dislocation in Persian complex sentences. Using a descriptive method, it also aims at showing how the subject and object functions in Persian are specified in the aforementioned framework. The findings indicate that the left-dislocated object and topicalized subject NP in the higher clause have both a DF in the f-structure. Both the agreement inflection and clitic pronoun have AF and anaphorically agree with the DF based on the well-formedness conditions. The agreement inflection, unlike the clitic pronoun, lacks an independent node in the c-structure as a morphological component of the verb. The semantic feature of the marked-râ object is placed in the value of the topic in f-structure, and the topic has the accusative case via postposition-râ. Since the AF specification is local to a single clause, in order to observe well-formedness conditions based on the economy principle, an empty category is required exocentrically in the canonical position of the NP in the lower clause of the c-structure. The object without-râ takes a similar approach, but it lacks morphological means to specify the object function. Thus, the empty category is considered endocentrically in the VP in the lower clause of the c-structure.

Keywords: Persian language, topicalization, lexical-functional grammar, the complex sentences

¹ Department of Linguistics, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-2988-2144>

² Corresponding Author, Department of Linguistics, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Bah.modarresi@iauctb.ac.ir

, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-7779-3582>

³ Department of Linguistics, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6635-0036>

⁴ Department of Linguistics, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7326-5729>

Received: 21 September 2022
Received in revised form: 15 February 2023
Accepted: 13 March 2023

1. Introduction

Using morphological or structural means to specify argument functions results in different representations of grammaticalized discourse functions, according to Bresnan et al.'s (2016) approach in LFG. Furthermore, in this theory, AFs are specified locally to a single clause, resulting in a different representation of grammaticalized DFS during the topicalization and left-dislocation processes in Persian complex sentences. Based on the aforementioned approach in LFG, it can be hypothesized in Persian complex sentences that the way argument functions are specified affects the representation of grammaticalized discourse functions during the topicalization and left-dislocation processes. The purpose of this research is to investigate topicalization and left-dislocation in Persian compound sentences, as well as how AFs are specified in Persian according to Bresnan et al. (2016).

Research Question

The current study seeks to answer the question: What is the representation of the topicalized and left-dislocated NP in Persian complex sentences based on Bresnan et al.'s (2016) approach in LFG considering how the subject and object functions are specified in Persian?

2. Literature Review

Investigating previous LFG approaches to the representation of discourse functions, shows that early approaches represented the grammaticized discourse functions with f-structure attributes. Subsequent approaches have represented discourse functions as a separate level of grammatical representation in information structure. The theoretical framework is used in this study is based on the early approach. Thus, from Iranian and foreign researchers who used the early approach, it is worth naming Bresnan and Mchombo (1987), King (1995), Butt and King (1996), Suet Man (2007), and Abdollahi (2018).

3. Methodology

The current study is based on the descriptive-analytical method. The data were collected from Persian complex sentences containing the left-dislocated object-NP and the topicalized subject-NP and object-NP with a library method. They were selected from written texts, and for some, the authors also used their linguistic intuition to judge the well-formedness of the sentences.

4. Results

Following a descriptive-analytic method, the findings in response to the research question show that the dislocated topic and subject NP in the higher clause both have a DF, and the agreement inflection as an incorporated pronoun and clitic pronoun both have AF in the lower clause and anaphorically agree with the DF based on the well-formedness conditions. The clitic pronoun is regarded as an independent node of the phrase structure because it is syntactically independent in the c-structure. However, the agreement inflection as a morphological part of the verb lacks an independent node in accordance with the lexical integrity principle. The semantic feature of the marked-râ object is placed in the value of the topic function in f-structure, and the topic has the accusative case via postposition-ra in the higher clause. In order to observe well-formedness conditions based on the economy principle, an empty category is necessary in the canonical position of the NP in the c-structure because the AF specification is local to a single clause. The empty category in the c-structure is identified in the f-structure with a higher discourse function by inside-out functional uncertainty. The empty category, however, was thought to be exocentrically dominated by the sentence category due to the fact that the NP identified the object function in canonical position by dependent-marking (lexocentric) and could have been displaced during the scrambling process. The object (without-râ) lacks morphological means to specify the object function and obtains its function endocentrically in the VP. This means that the empty category in the c-structure is dominated by VP

endocentrically in the lower clause, and the empty category in the c-structure is identified in the f-structure with a higher discourse function by inside-out functional uncertainty. As a result, as can be seen, the findings support the research hypothesis regarding the effect of the way argument functions are specified on the representation of topicalized discourse functions.

دوماهنامه بین‌المللی

د ۱۵، ش ۲ (پیاپی ۸۰)، خرداد و تیر ۱۴۰۳، صص ۳۲۱-۳۵۳

مقاله پژوهشی

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23223081.1401.0.0.285.7>

بررسی مبتداسازی در جمله‌های مرکب زبان فارسی بر مبنای رویکرد دستور واژی-نقشی

سحر محمدیان^۱، بهرام مدرسی^{۲*}، فروغ کاظمی^۳، ستاره مجیدی^۴

۱. گروه زبان‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۲. گروه زبان‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۳. گروه زبان‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۴. گروه زبان‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۳۰

چکیده

در دستور واژی-نقشی بر مبنای رویکرد برزن و همکاران (2016) به‌کارگرفتن ابزار صرفی و یا ساختی برای نشان‌دادن نقش موضوع‌ها، سبب بازنمایی متفاوت نقش‌های گفتمانی دستوری‌شده در زبان‌ها می‌شود. علاوه‌برآن، در این نظریه نقش‌های موضوعی به‌صورت موضعی در یک بند تعیین می‌شوند که این امر نیز سبب بازنمایی متفاوت عناصر گفتمانی دستوری‌شده در جملات مرکب طی فرایند مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار می‌شود. از این‌رو، هدف از این پژوهش ضمن بررسی چگونگی تعیین نقش‌های فاعل و مفعول در زبان فارسی، بررسی مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار در جملات مرکب زبان فارسی در چارچوب مذکور با اتخاذ روشی توصیفی-تحلیلی است. یافته‌ها نشان می‌دهند در ساخت نقشی گروه اسمی مفعولی مبتدای ضمیر گذار و گروه اسمی فاعلی مبتداسازی‌شده در بند بالاتر دارای نقش گفتمانی‌اند. در بند پایین‌تر ضمیر واژه‌بستی و بند تصریفی فعل (شناسه) نقش موضوعی را ایفا کرده و با نقش گفتمانی به‌صورت ارجاعی بر طبق شروط خوش‌ساختی مطابقت پیدا کرده‌اند. در ساخت سازه‌ای، شناسه به‌عنوان جزء صرفی برخلاف ضمیر واژه‌بستی فعل فاقد گره‌ای مستقل است. در ساخت نقشی، مشخصه معنایی نقش مفعول «رای» در ارزش نقش مبتدا در بند بالاتر قرار می‌گیرد و مبتدا توسط پس‌اضافه «را» دارای حالت مفعولی است. اما به‌دلیل آنکه نقش‌های موضوعی به‌صورت موضعی در یک بند تعیین می‌شوند، در ساخت سازه‌ای برای رعایت شروط خوش‌ساختی بر مبنای اصل اقتصاد، در جایگاه متعارف گروه اسمی بند پایین‌تر مقوله تھی به‌صورت برون‌مرکز ملزم شده است.

E-mail: Bah.modarresi@iauctb.ac.ir

* نویسنده مسئول مقاله:

مفعول بدون پس‌اضافه «را» نیز رفتاری مشابه دارد، با این تفاوت که فاقد ابزار صرفی برای تعیین نقش مفعول است. از این سو، در ساخت سازه‌ای به صورت درون‌مرکز مقوله تھی در گروه فعلی بند پایین‌تر در نظر گرفته شده است.

واژه‌های کلیدی: زبان فارسی، مبتداسازی، دستور واژی - نقشی، جمله‌های مرکب.

۱. مقدمه

در دستور واژی - نقشی^۱ بر مبنای رویکرد برزن و همکاران (2016)، به کار گرفتن ابزار ساختی و یا صرفی برای نشان دادن نقش موضوع‌ها، به بازنمایی متفاوت نقش‌های گفتمانی دستوری شده منجر می‌شود. از سوی دیگر، در این نظریه نقش‌های موضوعی به صورت موضعی در یک بند تعیین می‌شوند که این امر نیز به بازنمایی متفاوت عناصر گفتمانی دستوری شده در جملات مرکب در طی فرایند مبتداسازی ضمیر گذار^۲ و ناگذار^۳ منجر می‌شود. بر مبنای رویکرد مذکور، در زبان فارسی نیز می‌توان چنین فرض کرد که طی فرایند مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار در جملات مرکب، بازنمایی نقش‌های گفتمانی دستوری شده متأثر از شیوه نشان دادن نقش‌های موضوعی است. از این رو، نگارندگان این پژوهش قصد دارند، ضمن بررسی چگونگی تعیین نقش‌های فاعل و مفعول در زبان فارسی، به بررسی فرایند مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار در جملات مرکب زبان فارسی بر مبنای رویکرد برزن و همکاران (2016) در دستور واژی - نقشی بپردازند. گفتنی است، بر مبنای رویکرد برزن و همکاران (2016) در دستور واژی - نقشی، پژوهشی تاکنون به بررسی فرایند مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار در جملات مرکب زبان فارسی نپرداخته است. از این سو، پژوهش حاضر به نوبه خود بدیع است. با توجه به آنچه که گفته شد، پژوهش حاضر در پی پاسخ به این پرسش است: با توجه به چگونگی تعیین نقش‌های فاعل و مفعول در زبان فارسی، بازنمایی گروه‌های اسمی مبتداسازی شده ضمیر گذار و ناگذار در جملات مرکب زبان فارسی بر مبنای رویکرد برزن و همکاران (2016) در دستور واژی - نقشی چگونه است؟

پژوهش حاضر مبتنی بر روش توصیفی - تحلیلی است. داده‌ها در قالب جمله‌های مرکب مبتداسازی شده به صورت کتابخانه‌ای از متون مکتوب جمع‌آوری شده‌اند و علاوه بر آن نگارندگان برای تعیین خوش ساختی جمله‌ها از شم زبانی خود نیز بهره جسته‌اند.

در ادامه این پژوهش، نخست پیشینه پژوهش بیان شده است. سپس در بخش چارچوب نظری تصویر کلی دستور واژی - نقشی ارائه داده شده و در زیرعنوان آن رویکرد دستوری واژی - نقشی در رابطه با بازنمایی عناصر گفتمانی شرح داده شده است. در پی آن، به تجزیه و تحلیل داده‌هایی مبتنی بر جملات مرکب مبتداسازی شده حاوی مبتدای ضمیر گذار مفعولی، گروه اسمی فاعلی، گرره اسمی مفعولی «رایبی» و بدون «را» بر مبنای رویکرد برزنن و همکاران (2016) در دستور واژی - نقشی پرداخته شده است و سرانجام، با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها فرضیه و پرسش پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است.

۲. پیشینه پژوهش

۲-۱. پیشینه پژوهش خارجی

در دستوری واژی - نقشی در ارتباط با بازنمایی عناصر گفتمانی دو رویکرد اولیه و ثانویه وجود دارد. در رویکرد ثانویه، توسط افرادی چون کینگ^۴ (1997)، بات^۵ و کینگ (2000)، چو^۶ (1999)، اوکانر^۷ (2006)، مایکوک^۸ (2006, 2007)، مایکوک و لو^۹ (2013)، دالریمل^{۱۰} و نیکولاوا^{۱۱} (2011) و دالریمل و همکاران (2019) عناصر گفتمانی در ساخت اطلاع به‌عنوان ساختی جدا و در تعامل با سایر ساخت‌ها مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

رویکرد اولیه که موضوع بحث پژوهشی حاضر است، نخستین بار توسط برزنن^{۱۲} و مکامبو^{۱۳} (1987) ارائه شده است. آن‌ها به این امر اشاره دارند که طی فرایند مبتداسازی، مفاهیم اطلاعی - ساختی چون کانون و مبتدا در برخی از زبان‌ها چون زبان چیچوا^{۱۴} به‌صورت دستوری کدگذاری می‌شوند، از این رو ساخت نقشی^{۱۵} را بهترین ساخت برای بازنمایی نقش‌های گفتمانی دستوری شده دانسته‌اند.

کینگ (1995) توالی واژه‌ها و عناصر گفتمانی مبتدا و کانون را که به‌صورت نحوی کدگذاری شده‌اند در زبان روسی بررسی کرده است و بر این اشاره دارد چنین عناصری به‌عنوان عناصر دستوری شده در ساخت نقشی قرار می‌گیرند و در ساخت سازهای^{۱۶} در جایگاه مشخصی واقع می‌شوند.

بات و کینگ (1996) دربارهٔ ساخت اطلاع و ارتباط آن با الگوی توالی واژه‌های زبان ترکی و آلمانی بحث کرده‌اند و عناصر گفتمانی را چون کانون و مبتدا را در ساخت نقشی مورد بررسی قرار داده‌اند. اما آن‌ها خاطر نشان کرده‌اند که لایه‌ای مستقل برای بازنمایی مشخصه‌های عناصر گفتمانی به نظر می‌رسد که ارجح باشد.

سویت من^{۱۷} (2007) به بررسی مبتداسازی در زبان کانتونی^{۱۸} بر مبنای دستور واژی - نقشی پرداخته است و بر این اشاره دارد که با توجه به داده‌های این زبان نیز عناصر گفتمانی دستوری شده باید در ساخت نقشی گنجانده شوند و ارتباط گزارهٔ اسمی دارای نقش گفتمانی با نقش موضوعی اولیه‌اش در این ساخت مشخص شود.

برزن و همکاران (2016, pp.166-167) بر مبنای پژوهش برزن و مکامبو (1987) بر این امر اشاره دارند که وند تصریفی فاعلی مقید بر فعل در زبان چیچوا نقش دوگانه‌ای دارد. در ساخت نقشی در صورت حضور گروه اسمی فاعلی در بند، وند تصریفی فاعلی مقید بر فعل به‌عنوان نشانگر مطابقت دستوری (شناسه) به‌صورت هسته - نشان‌داری^{۱۹} در مشخصه‌های نحوی با گروه اسمی مطابقت پیدا می‌کند. اما طی فرایند مبتداسازی گروه اسمی فاعلی از بند پیرو به بند پایه، وند تصریفی فاعلی مقید بر فعل (شناسه) نقش مطابقت دستوری خود را دست می‌دهد و در ساخت نقشی خود به‌عنوان ضمیر منضم بر فعل نقش دستوری فاعلی را در بند ایفا می‌کند و گروه اسمی مبتداسازی شده که دیگر تنها دارای نقش گفتمانی مبتداس، به‌صورت ارجاعی^{۲۰} در مشخصه‌های نحوی مطابقت پیدا می‌کند. گفتنی است در پژوهش حاضر نگارندگان رویکرد مذکور را در رابطه با مبتداسازی گروه اسمی فاعلی در جملات مرکب زبان فارسی به‌کار گرفته‌اند.

۲-۲. پیشینهٔ پژوهش داخلی

به‌صورت کلی پیرامون بازنمایی عناصر گفتمانی و فرایند مبتداسازی در زبان فارسی پژوهش‌های گسترده‌ای صورت گرفته است. در این بین، دبیر مقدم (۱۳۶۹) در مقاله‌ای تحت عنوان «پیرامون را در زبان فارسی» ضمن تشریح پس‌اضافهٔ «را» به‌عنوان نشان عنصر گفتمانی چون مبتدای ثانویه، به بررسی مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار پرداخته است. علاوه بر آن، آنچه در این پژوهش با توجه به بحث پژوهش حاضر درخور توجه است، رویکرد وی در ارتباط با حرکت فاعل از بند پیرو به

بند پایه است. وی چنین حرکتی را حرکتی کلامی، غیرموضوعی و حاصل فرایند مبتداسازی دانسته است و با رد فرایند ارتقای فاعل از بند پیرو به بند پایه، بر این اذعان دارد در صورتی که فاعل بند پیرو به جایگاه فاعل بند پایه ارتقا یافته باشد، فاعل ارتقایافته باید با فعل بند پایه مطابقت داشته باشد که نمونه غیردستوری (۱) شاهدهی بر رد فرایند ارتقا است.

(۱)*اونا به نظر می‌رسن خونه رو به مینا فروختن. (دبیرمقدم، ۱۳۶۹، ص. ۴۴)

قمشی (۲۰۰۱) نیز چنین حرکتی را غیرموضوعی و متأثر از عوامل گفتمانی دانسته است. کریمی (۲۰۰۵، ۲۰۰۸) نیز با رد فرایند ارتقا، حرکت فاعل و مفعول و یا هر دو آن‌ها را از بند پیرو به بند پایه حاصل فرایند مبتداسازی و یا کانونی‌سازی و دلیل این امر را نیز عدم مطابقت آن‌ها با فعل بند پایه دانسته است.

رفسنجانی‌نژاد و دبیرمقدم (۱۳۹۷) نیز در ارتباط با حرکت فاعل از بند پیرو به بند پایه با رد فرایند ارتقا و تأکید بر فرایند مبتداسازی به دلایل کلامی، بر این اشاره دارند که اگر محمول بند پایه نامفعولی باشد، حرکت غیرموضوعی فاعل از بند پیرو به بند پایه، بدون حضور پس‌اضافه «را» امکان‌پذیر است. اما اگر محمول بند پایه گذرا باشد، حرکت غیرموضوعی فاعل از بند پیرو به بند پایه، حضور پس‌اضافه «را» امکان‌پذیر می‌کند.

در پژوهش‌های صورت‌گرفته در زبان فارسی در رابطه با عناصر گفتمانی دستوری‌شده و فرایند مبتداسازی در دستور واژی - نقشی مطالعه چندانی صورت نگرفته است، در این بین می‌توان به مقاله‌ای توسط عبداللهی و همکاران (۱۳۹۷) اشاره کرد که در بخشی به بررسی فرایند مبتداسازی گروه اسمی دارای نقش دستوری مفعول «رای» در جمله‌های ساده بر مبنای دستور واژی - نقشی پرداخته شده است. در این پژوهش در ساخت نقشی، ارتباط مشخصه معنایی^{۲۱} نقش گفتمانی مبتدا با نقش دستوری مفعولی اولیه‌اش از طریق ابزار ارتباطی نقش درونی - بیرونی^{۲۲} مشخص شده است، اما نکته درخور توجه آن است که چنین ابزاری در جمله‌های ساده برای زبان‌هایی که ساختی پایگانی^{۲۳} و درون‌مرکز^{۲۴} دارند، به‌کار برده می‌شود. طبق نظر راسخ‌مهند (۱۳۸۵) در زبان فارسی مفعول صریح «رای» نقش دستوری خود را از تکواژ «را» به‌صورت وابسته - نشان‌داری^{۲۵} دریافت می‌کند. علاوه بر آن به‌نظر می‌رسد که مفعول «رای» در زبان فارسی نسبت به فعل در جایگاهی ثابت در یک بند واقع نمی‌شود و می‌تواند آزادانه در یک بند دچار قلب نحوی^{۲۶} شود. از این‌رو،

می‌توان زبان فارسی را در این رابطه زبانی واژه‌مرکز^{۲۷} و برون‌مرکز^{۲۸} فرض کرد که طبق رویکرد برزنن و همکاران (2016) یک گزاره اسمی علاوه بر دریافت نقش دستوری مفعولی به صورت وابسته - نشان‌داری، نقش گفتمانی مبتدا را نیز می‌تواند در جمله‌های ساده حفظ کند. در نتیجه، به‌جای به‌کار گرفتن ابزار ارتباطی نقش درونی - بیرونی در جمله‌های ساده که مختص زبان‌های پایگانی و درون‌مرکز است، می‌توان دو شاخص نقش مبتدا و نقش مفعول را برای گزاره اسمی به‌صورت هم‌زمان در ساخت نقشی فرض کرد.

به‌صورت کلی پژوهش‌هایی که بر مبنای دستور واژی - نقشی در زبان فارسی صورت‌گرفته‌اند، می‌توان به نغزگویی‌کهن (۱۳۸۷)، نعمتی (2010)، آقاگل‌زاده و هادیان (۱۳۸۹)، یوسفی، میردهقان و بوگل (۱۴۰۰) اشاره کرد.

۳. چارچوب نظری

۳-۱. دستور واژی - نقشی

برزنن و همکاران (2016, p.41) بر این باورند که دستور واژی - نقشی بر مبنای سه اصل کلی استوار است که عبارت‌اند از: اصل تنوع^{۲۹}، اصل همگانی^{۳۰} و اصل یکنواختی^{۳۱}. اصل تنوع بر این مبنا است که ساخت بیرونی زبان‌ها به‌عبارت‌دیگر آنچه که در دستور واژی - نقشی به‌عنوان ساخت سازه‌ای شناخته می‌شود، دارای تنوعات گسترده است که معیار خوبی برای راهیابی به یک دستور جهانی نیست.

برزنن و همکاران (2016, pp.101-199) به این امر اشاره دارند که اگر به‌صورت کلی به رده‌شناختی ساخت سازه‌ای پرداخته شود، زبان‌هایی دیده می‌شوند که گروه‌ها می‌توانند در سطح جمله جابه‌جا شوند. این زبان‌ها فعل دارند، اما هسته فعلی به فرافکنی گروه فعلی منجر نمی‌شود و موضوع‌ها به‌عنوان خواهر هسته فعلی به‌صورت برون‌مرکز قرار می‌گیرند. در این نوع زبان‌ها واژه‌ها خود نقش‌های دستوری موضوعی را به‌صورت واژه‌مرکز از طریق مؤلفه‌های صرفی نشان می‌دهند و از دو ابزار واژه‌مرکز وابسته - نشان‌داری و هسته - نشان‌داری بهره می‌جویند. زبان‌های این چینی مانند زبان وارلپری^{۳۲} و لاتین سازماندهی ساخت سازه‌ای آن‌ها غالباً به‌صورت واژه‌مرکز و مسطح است و گروه‌ها به‌صورت غیرفراکن و غیرپایگانی^{۳۳} تحت تسلط مقوله جمله (S) قرار

می‌گیرند. درمقابل، زبان‌های چون زبان نائو^{۳۴} و انگلیسی دارای ساخت سازه‌ای درون‌مرکز هستند و به دلیل داشتن صرف ضعیف، نقش‌های موضوعی گروه‌ها به صورت ساختی توسط جایگاه آن‌ها در جمله نسبت به فعل مشخص می‌شود. در این زبان‌ها گروه‌ها به صورت پایگانی تحت تسلط مقوله گروه تصریفی (IP) قرار می‌گیرند. در این بین زبان‌هایی نیز وجود دارند که دارای ترکیبی از دو ساخت مذکور هستند. در دسته‌ای از این نوع زبان‌ها چون زبان ولزی^{۳۵} فراقنی‌های نقش‌ی سازماندهی درون‌مرکز دارند. اما فراقنی‌های واژگانی چون گروه فعلی فاقد سازماندهی درون‌مرکز هستند و به جای آن به صورت واژه‌مرکز گروه‌ها تحت تسلط مقوله جمله قرار می‌گیرند. این زبان‌ها دارای ترکیبی از بازنمایی پایگانی و غیرپایگانی برای ساخت سازه‌ای هستند (see ibid, p. 118). دسته دیگر از این زبان‌ها چون زبان مجارستانی عناصر گفتمانی دستوری شده سلسله‌مراتب ثابتی دارند و در جایگاهی ثابت در گروه نقشی واقع می‌شوند. اما نقش‌های دستوری موضوعی آن‌ها به صورت غیرپایگانی نمود پیدا می‌کنند که به این گونه زبان‌ها، زبان‌های گفتمان‌پایگانی^{۳۶} گویند.

در دستور واژی - نقشی عملکرد قواعد مربوط به ساخت سازه‌ای به تولید نمودار درختی می‌انجامد و در واقع صورت، تلفظ و توالی خطی واژه‌ها، مقوله‌های نحوی، زنجیره‌های پایانی و روابط اشراف را نشان می‌دهد. این سطح در زبان‌های مختلف به صورت متفاوت نشان داده می‌شوند و قواعد این بخش از قواعد ساخت گروه نظریه معیار و البته در مواردی تأثیر و تداخل قواعد ایکس تیره در آن مشهود است (دبیرمقدم، ۱۳۹۵، صص. ۵۱۸-۵۱۹).

اصل همگانی بدین امر اشاره دارد که ساختار درونی زبان‌ها عمدتاً بازنمایی ثابتی دارند و بین تمام زبان‌ها مشترک است و تنوعات بین زبانی در آن مشاهده نمی‌شود و در آن اصول همگانی زبان‌ها مشهود است. در دستور واژی - نقشی ساخت درونی همان ساخت نقشی است. در ساخت نقشی مفاهیم نحوی مانند فاعل و مفعول، گزاره و غیره نمود پیدا می‌کند و در آن پدیده‌هایی چون حاکمیت، مرجع‌گزینی و روابط مطابقت بین گزاره‌ها و موضوع‌های جمله نشان داده شده است (Bresnan et al., 2016, pp. 42-43). در ساخت نقشی همه اطلاعات مربوط به نقش‌های دستوری ارائه می‌شود که از یک رشته جفت‌های محدود شاخص - ارزش^{۳۷} تشکیل شده‌اند. در دستور واژی - نقشی، فاعل و مفعول همچون فعل، گزاره محسوب می‌شوند، اما گزاره اسمی^{۳۸} در ساخت نقشی

برای هر گزاره اسمی علاوه بر ذکر نقش دستوری، مشخصه‌های نحوی چون شخص، شمار و غیره نیز ثبت می‌شود (دبیرمقدم، ۱۳۹۵، صص. ۵۲۰-۵۲۱).

اصل یکنواختی به این امر اشاره دارد که در دستور واژی -نقشی انطباق^{۳۹} بین ساخت درونی و بیرونی به‌منزله شکل مشابه آن دو نیست، بلکه بین اطلاعات بیان‌شده در ساخت بیرونی و محتوای ساخت درونی رابطه شمول^{۴۰} برقرار است. به عبارت دیگر اطلاعات ساخت انتزاعی درونی (ساخت نقشی) در ساخت بیرونی (ساخت سازه‌ای) به صورت بخش‌بخشی توزیع می‌شود، به‌صورتی که ساخت نقشی به هر ترتیبی که باشد از ساخت سازه‌ای استنباط می‌شود (Bresnan et al., 2016, p. 43)^{۴۱}.

در دستور واژی -نقشی برای نشان دادن انطباق ساخت سازه‌ای و ساخت نقشی از معادله‌های نقشی^{۴۲} استفاده می‌شود.^{۴۳} هنگامی که معادله‌های نقشی با علائمی که بدان فرامتغیرها^{۴۴} گویند، نوشته شوند، انگاره‌های نقشی^{۴۵} نامیده می‌شوند (ibid, pp. 48-53). فرامتغیرها علائمی هستند که توسط پیکان‌های روبه‌بالا (↑) و روبه‌پایین (↓) نشان داده می‌شوند که اشراف بلافصل^{۴۶} را نشان می‌دهند. پیکان روبه‌پایین به ساخت نقشی خود گره و پیکان روبه‌بالا به ساخت نقشی گره مادر آن گره در ساخت سازه‌ای اشاره دارد. انگاره نقشی (↑=↓) نشان‌دهنده این امر است که ساخت نقشی گره مادر برابر با ساخت نقشی گره دختر در ساخت سازه‌ای است (دبیرمقدم، ۱۳۹۵، ص. ۵۲۷).

در دستور واژی -نقشی شروط خوش‌ساختی^{۴۷} در ساخت نقشی وجود دارند که وظیفه آن‌ها جلوگیری از اشتقاق جمله‌هایی است که از نظر ساخت سازه‌ای خوش‌ساخت‌اند، اما عملاً غیردستوری هستند (دبیرمقدم، ۱۳۹۵، ص. ۵۲۲). این شروط عبارت‌اند از: شرط انحصار^{۴۸}، شرط تمامیت^{۴۹}، شرط پیوستگی^{۵۰} و شرط پیوستگی گسترده^{۵۱}. ساخت نقشی دارای ساختاری ریاضی‌گونه است که این نوع ساخت برگرفته از شرط انحصار در این دستور است. این شرط بر این اشاره دارد که هر شاخصی می‌تواند منحصرأ و فقط دارای یک ارزش باشد و نه بیش از آن (Bresnan et al., 2016, p. 43). شرط تمامیت این امر را ملزم می‌کند که هر نقش موضوعی همراه با مشخصه معنایی‌اش که توسط گزاره برگزیده شده است، باید در ساخت نقشی گزاره وجود داشته باشد. برای مثال یک فعل متعدی که نقش موضوعی مفعول را برگزیده است، نقش

موضوعی مفعول همراه با مشخصه معنایی‌اش باید در دامنه ساخت نحسی گزاره فعلی قرار گیرد. شرط پیوستگی عکس شرط تمامیت است. این شرط این امر را ملزم می‌کند که هر نقش موضوعی همراه با مشخصه معنایی‌اش در ساخت نحسی باید توسط گزاره برگزیده شود. در واقع هنگامی که نقش‌های موضوعی توسط گزاره برگزیده می‌شوند، در ساخت نحسی یکپارچه می‌شوند. برای مثال یک فعل لازم در دامنه ساخت نحسی‌اش تنها یک نقش موضوعی فاعلی برمی‌گزیند و در صورتی دارای نقش موضوعی مفعولی باشد، از این شرط تخطی شده است. شرط پیوستگی گسترده به این امر اشاره دارد که نه تنها پیوستگی بر نقش‌های موضوعی یک گزاره اعمال می‌شود، بلکه بر تمام نقش‌های نحوی که نیاز به یکپارچگی مناسبی در ساخت نحسی دارند، نیز اعمال می‌شود. در واقع هنگامی که نقش‌های موضوعی توسط گزاره فعلی برگزیده می‌شوند، در ساخت نحسی یکپارچه می‌شوند (شرط پیوستگی). اما نقش‌های غیرموضوعی (مبتدا و کانون) در صورتی در ساخت نحسی یکپارچه می‌شود که به وسیله یک نقش دستوری که خود توسط یک گزاره یکپارچه شده است، شناسایی شوند و یا به صورت ارجاعی بدان نقش دستوری مرتبط شوند (ibid, pp. 62-63).

گفتنی است در انطباق، اصولی نیز حاکم است که به حذف سازه‌های اضافی نحوی در ساخت سازه‌ای منجر می‌شوند. یکی از این اصول، اصل اقتصاد است. اصل اقتصاد بر این استوار است که همه گره‌های ساخت نحوی گروه در ساخت سازه‌ای اختیاری هستند و استفاده نمی‌شوند، مگر آنکه به وسیله شروط مستقلی چون تمامیت و پیوستگی مورد نیاز واقع شوند. در واقع اصل اقتصاد به واژه‌ها نسبت به گره‌های ساخت نحوی گروه ارجحیت می‌دهد و فقط گره‌های نحوی که حضورشان با اصل اقتصاد می‌تواند توجیه شوند، باقی می‌مانند. اصل دیگر، اصل تمامیت واژگانی^۲ است. این اصل بیان‌کننده این امر است که کلماتی که از لحاظ صرفی کامل هستند، برگ‌های درخت ساخت سازه‌ای محسوب می‌شوند و هر برگ به یک و فقط با یک گره ساخت سازه‌ای مطابقت دارد. این اصل بیانگر این امر است که شکل‌گیری ساخت گروه‌ها نسبت به شکل‌گیری ساخت واژه‌ها مستقل عمل می‌کند و اطلاعات صرفی واژه‌ها در ساخت سازه‌ای نمود پیدا نمی‌کنند (ibid, pp. 89-94).

در دستور واژی - نحسی ضمیراندازی مفروض نیست. در واقع در زبان‌های ضمیرانداز، در صورت عدم رخداد موضوع فاعلی آشکار، وند تصریفی فعل (شناسه) نقش مطابقت خود را از دست می‌دهد و به عنوان ضمیر منضم بر فعل نقش دستوری فاعلی ایفا می‌کند. بازنمایی وند تصریفی فعل

(شناسه) به‌عنوان ضمیر منضم بر فعل همانند بازنمایی ضمیر فاعلی آشکار در ساخت نقشی است و تنها تفاوت آن‌ها را می‌توان در ساخت سازه‌های مشاهده کرد که وند تصریفی فعل (شناسه) براساس شرط تمامیت واژگانی به‌عنوان بخشی از فعل قلمداد می‌شود و فاقد گره‌ای مستقل است. اما ضمیر فاعلی آشکار به‌عنوان یک گروه مستقل نمود پیدا می‌کند (Börjars et al., 2016, pp. 68-72).

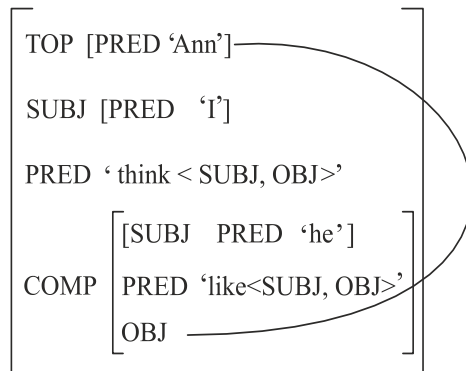
۲-۳. بازنمایی عناصر گفتمانی در دستور واژی - نقشی

در دستور واژی - نقشی در رویکرد اولیه عناصر گفتمانی دستوری‌شده چون کانون و مبتدا در ساخت نقشی گنجانده می‌شوند (Bresnan et al., 2016, p. 98; Bresnan & Mchombo, 1987). فاعل در این بین دارای ویژگی خاصی است، زیرا هم دارای نقش گفتمانی و هم دارای نقش موضوعی است و اغلب در این دستور به‌عنوان مبتدای پیش‌فرض بند شناسایی می‌شود. برزن و مکامبو (1987, p.746) بر مبنایی چیف^۳ (1976) بر این اشاره دارند که مبتدا حاوی اطلاع کهنه است و آنچه را درباره آن صحبت می‌شود مشخص می‌کند، خواه قبلاً ذکر شده باشد یا در گفتمان فرض شده باشد. آن‌ها مبتدای دستوری‌شده را -سازه دارای نقش گفتمانی مبتدا را -مبتدای گفتمانی می‌دانند. اما خاطرنشان می‌کنند که همه مبتداهای گفتمانی به‌صورت دستوری نشان‌دار نمی‌شوند. آن‌ها همچنین کانون دستوری‌شده را تقابلی می‌دانند که در پیش‌انگاره قرار نگرفته و حاوی اطلاع نو است.^۴

برزن و همکاران (2016, p.199) بر این اشاره دارند که بازنمایی عناصر گفتمانی دستوری‌شده طی فرایند مبتداسازی با توجه به رده‌شناختی ساختار زبان‌ها متفاوت است. در ابتدا به فرایند مبتداسازی در زبان انگلیسی که غالباً دارای ساختاری درون‌مرکز و پایگانی است، پرداخته می‌شود:

2) Ann, I think he likes. (Bresnan et al., 2016, p. 66)

در مثال (۲) «Ann» مبتدای دستوری‌شده است. این گروه اسمی از جایگاه متعارف خود نقش دستوری مفعولی را کسب کرده و سپس در ابتدای جمله به‌عنوان مبتدا قرار گرفته است. در شکل ۱ بازنمایی ساخت نقشی جمله (۲) نشان داده شده است:

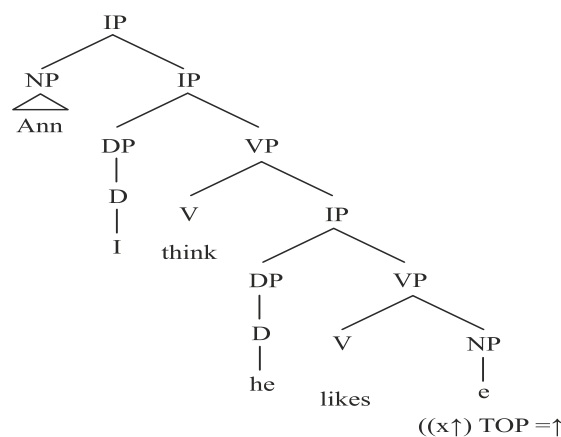
شکل ۱: ساخت نقشی (Bresnan et al., 2016, p. 68)

Figure 1. F-Structure (Bresnan et al., 2016, p. 68)

همان‌طور که در ساخت نقشی شکل ۱ مشاهده می‌شود، مشخصه معنایی نقش مفعول در ارزش نقش مبتدا قرار گرفته است. اگر نقش دستوری موضوعی در درون یک و یا چندین بند قرار گرفته باشد، نقش گفتمانی در پی یافتن نقش دستوری موضوعی اولیه‌اش در ابتدا با رشته‌ای از نقش‌های دستوری چون بند متممی باز و یا بسته^{۵۵} که نقش دستوری موضوعی در آن واقع شده است، مواجه می‌شود. بدین منظور ابزار عدم قطعیت نقشی^{۵۶} مطرح می‌شود که این ابزار با ابزار ارتباطی نقش درونی - بیرونی ترکیب می‌شود و ابزار عدم قطعیت نقشی درون - بیرون^{۵۷} شکل می‌گیرد و از طریق این ابزار مسیر ارتباطی نقش گفتمانی با نقش دستوری موضوعی اولیه‌اش از میان رشته‌ای از بندهای متممی مشخص می‌شود. در ساخت نقشی شکل ۱ مسیر ارتباطی مشخصه معنایی نقش مبتدا با نقش اولیه مفعولی‌اش که خود این نقش نیز در درون نقش بند متممی بسته قرار گرفته است، از طریق این ابزار به صورت گرافیکی توسط خط نشان داده شده است. در صورت عدم نشان دادن این ارتباط، شرط تمامیت رعایت نمی‌شود، زیرا بر مبنای شرط تمامیت، هر نقش موضوعی دستوری که توسط گزاره فعلی برگزیده شده است، باید همراه با مشخصه معنایی‌اش (ارزش گزاره اسمی) در دامنه ساخت نقشی گزاره فعلی وجود داشته باشد که در اینجا، مشخصه معنایی مفعول در ارزش نقش گفتمانی مبتدا در گزاره فعلی بند بالاتر قرار گرفته است. از شرط پیوستگی گسترده پیروی نمی‌شود، زیرا زمانی نقش مبتدا در ساخت نقشی یکپارچه می‌شود که به وسیله نقش

موضوعی مفعول که خود توسط گزاره فعلی در ساخت نقشی یکپارچه شده است، شناسایی شود. از این رو دو شرط تمامیت و پیوستگی گسترده ارتباط نقش مفعولی و نقش گفتمانی مبتدا را ملزم کرده‌اند (ibid, pp. 66-69).

در شکل ۲ بازنمایی ساخت سازه‌های جمله (۲) نشان داده شده است:

شکل ۲: ساخت سازه‌های (Bresnan et al., 2016, p. 68)

Figure 2. C-Structure (Bresnan et al., 2016, p. 68)

همان طور که در ساخت سازه‌های شکل ۲ مشاهده می‌شود، در جایگاه متعارف گروه اسمی «Ann» در بند متممی، مقوله تھی به عنوان آخرین چاره در نظر گرفته شده است و در انطباق ساخت نقشی و و سازه‌های، انگاره نقشی در جایگاه مقوله تھی با استفاده از ابزار عدم قطعیت نقشی درون - بیرون این امر را نشان داده است که ساخت نقشی مقوله تھی در ساخت سازه‌های توسط ارزش نقش گفتمانی بند بالاتر شناسایی شده است (ibid, p. 67). گفتنی است در زبان‌های درون مرکز چون انگلیسی که داری صرف ضعیفی هستند و غالباً ساخت سازه‌های پایگانی دارند، باید مقوله تھی در جایگاه متعارف گروه اسمی در ساخت سازه‌های به عنوان آخرین چاره در جمله‌های ساده و مرکب در نظر گرفته شود، زیرا نقش‌های دستوری موضوعی به صورت نحوی توسط جایگاه آن‌ها در جمله تعیین می‌شود و بر اساس اصل اقتصاد زمانی می‌توان مقوله تھی را در جایگاه متعارف گروه اسمی در ساخت سازه‌های در نظر گرفت که شروط خوش ساختی (برای مثال در این نمونه شرط پیوستگی

گسترده و تمامیت) بدان نیاز داشته باشد. اما در جمله‌های ساده‌ی زبان‌های واژه‌مرکز که نقش‌های موضوعی از طریق ویژگی‌های صرفی مشخص می‌شوند، الزامی به در نظر گرفتن مقوله‌ی تهی وجود ندارد (ibid, p. 205). در این رابطه به نمونه‌ی (۳) از زبان روسی که هر دو ویژگی درون‌مرکز و واژه‌مرکز را داراست، اشاره شده است:

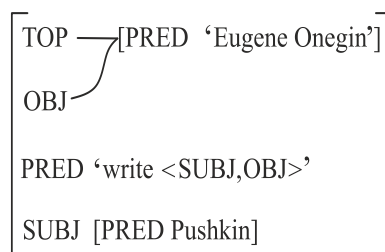
3) Evgenna Onegina saisal puškin. (Bresnan et al., 2016, p. 203)
Eugene Onegin ACC.PERF.write.PST. 3sg.MASC Pushkin.Nom

برای اوگینیا اونگین، پوشکین نوشت.

در زبان روسی نقش دستوری مفعول به‌صورت وابسته - نشان‌داری نشان داده می‌شود و برای نشان دادن انطباق گروه اسمی با نقش دستوری مفعول انگاره‌ی نقشی (۱) ارائه می‌شود:

1) ($\downarrow$ case) = acc $\Rightarrow$ ($\uparrow$ obj) = $\downarrow$ (ibid, p. 203)

این امر بدین معناست که گروه اسمی که به‌صورت وابسته - نشان‌داری حالت مفعولی دارد، در نتیجه مفعول جمله است. در این رابطه به نمونه‌ی (۳) از زبان روسی که هر دو ویژگی درون‌مرکز و واژه‌مرکز را داراست، اشاره شده است:

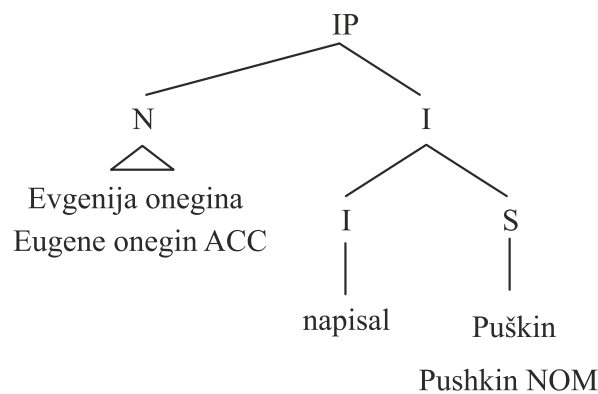

شکل ۳: ساخت نقشی (Bresnan et al., 2016, p. 204)

Figure 3. F-Structure (Bresnan et al., 2016, p. 204)

از آنجایی که این زبان از هر دو ابزاری که در زبان‌های پایگانی و غیرپایگانی برای نشان دادن نقش‌های موضوعی به‌کارگرفته می‌شود، به‌طور هم‌زمان بهره‌ی جسته است؛ با آنکه گروه اسمی از جایگاه متعارف خود به‌عنوان مفعول (به‌صورت درون‌مرکز) در ابتدای جمله به‌عنوان مبتدا واقع شده است، اما به‌دلیل آنکه نقش دستوری مفعولی به‌صورت وابسته - نشان‌داری (به‌صورت واژه‌مرکز) توسط گروه اسمی حفظ شده است، در نتیجه یک ارزش واحد (مشخصه‌ی معنایی گزاره‌ی

اسمی) برای دو شاخص نقش مبتدا و مفعول در نظر گرفته شده است و بدین صورت به طرز موفقیت‌آمیزی برای رعایت دو شرط تمامیت و پیوستگی گسترده، ارتباط نقش دستوری مفعول و نقش گفتمانی مبتدا مهیا شده است (ibid, p. 204). بازنمایی ساخت سازه‌های جمله (۳) برای زبان روسی در شکل ۴ نشان داده شده است:

شکل ۴: ساخت سازه‌های (Bresnan et al., 2016, p. 203)

Figure 4. C-Structure (Bresnan et al., 2016, p. 203)

همان طور که در ساخت سازه‌های شکل ۴ مشاهده می‌شود، در زبان روسی به دلیل رعایت دو شرط خوش‌ساختی مذکور از طریق ابزار صرفی وابسته - نشان‌داری، در ساخت سازه‌های الزامی به در نظر گرفتن مقوله تھی در جایگاه متعارف گروه اسمی بر مبنای اصل اقتصاد نیست. در واقع زبان روسی دارای ابزار صرفی اضافی برای نشان دادن نقش دستوری مفعولی به صورت واژه مرکز است و هنگام استخراج سازه مقوله تھی ملزم نمی‌شود. اما زبان انگلیسی تنها متکی بر ابزار ساختاری برای تعیین نقش نحوی است. از این رو هنگام استخراج سازه مقوله تھی در جایگاه متعارف گروه اسمی ملزم می‌شود (ibid, pp. 204-205).

برزن و همکاران (2016) بین قلب نحوی و مبتداسازی افتراق قائل‌اند. آن‌ها بر این اشاره دارند که در هر دو فرایند، واژه‌ها خارج از جایگاه متعارفشان قرار می‌گیرند. در مبتداسازی یک ساز در جایگاهی برجسته و ثابت که معمولاً ابتدای یک بند و یا جمله است، قرار می‌گیرند. در مقابل، در قلب

نحوی که معطوف به ویژگی واژه‌مرکزی زبان‌هاست، شامل تنوع توالی سازه‌های دارای نقش موضوعی در میانه جمله است. اما نکته درخور توجه آن است که در دستور واژی - نقشی، تعیین نقش‌های دستوری محدود به تنها یک بند است. در نتیجه تعیین نقش موضوع‌ها توسط گزاره فعلی در بین چندین بند کاملاً محدود است. از این سو آن‌ها قلب نحوی را تنها معطوف به یک بند می‌دانند و بر این اشاره دارند که مبتداسازی ممکن است حاصل عبور عناصر گفتمانی از چندین بند باشد. در نتیجه در زبان‌هایی که قلب نحوی در آن رخ می‌دهد، به دلیل وجود ابزارهای واژه‌مرکز (ابزار وابسته - نشان‌داری و هسته - نشان‌داری) برای نشان دادن نقش‌های موضوعی، مقوله تهی برای استخراج سازه در یک بند در ساخت سازه‌ای به‌کار گرفته نمی‌شود (مطابق با آنچه در زبان روسی مشاهده می‌شود). اما در این زبان‌ها نیز اگر استخراج سازه به‌صورت غیرموضوعی (بین‌بندی) باشد، مقوله تهی در جایگاه متعارف گروه‌های مستخرج‌شده در بند پایین‌تر برای رعایت شروط خوش‌ساختی بر مبنای اصل اقتصاد به‌عنوان آخرین چاره‌متصورمی‌شود (ibid, pp. 207-210). گفتنی است چنین رویکردی در زبان هندی و آلمانی نیز به‌کار گرفته شده است (ibid, p. 220).

۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها

حال به بررسی فرایند مبتداسازی^۸ در جمله‌های مرکب زبان فارسی می‌پردازیم:^۹

۴) الف: امروز درس نمی‌دهم، چون بچه‌ها کتاب رو (را) خریدن (نخریدن).

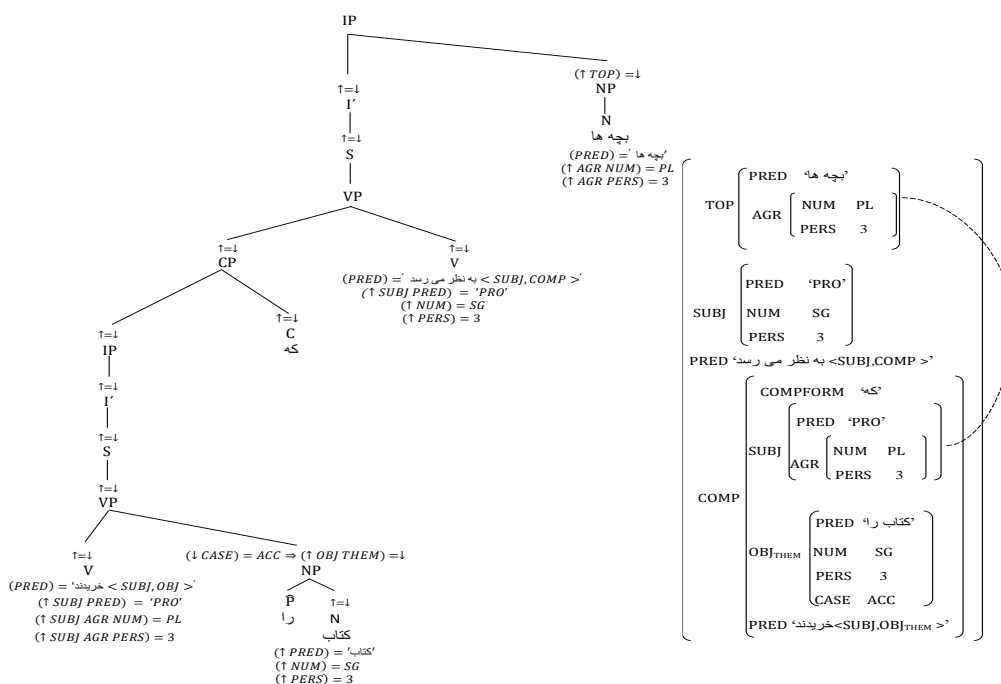
ب: استاد! بچه‌ها به‌نظر می‌رسه (می‌رسد) که کتاب رو (را) خریدن (نخریدن).

۵) الف: استاداها کتاب رو (را) خریدن (نخریدن).

ب: نه! بچه‌ها به‌نظر می‌رسه (می‌رسد) کتاب رو (را) خریدن (نخریدن).

در هر دو نمونه (۴) و (۵) بر مبنای رویکرد دبیرمقدم (۱۳۶۹) به دلیل عدم مطابقت گروه اسمی فاعلی «بچه‌ها» با فعل بند پایه «به‌نظر می‌رسد»، گروه اسمی فاعلی «بچه‌ها» به دلایل گفتمانی برای تأکید بیشتر مبتداسازی شده و دارای نقش گفتمانی دستوری شده است. طبق رویکرد برزن و مکامبو (۱۹۸۷) در نمونه (۴) «بچه‌ها» دارای نقش گفتمانی مبتداست، زیرا در گفتمان قبلی ذکر شده است و حاوی اطلاع کهنه است و آنچه را در گفتمان درباره آن بحث می‌شود نشان می‌دهد. در نمونه (۵) «بچه‌ها» کانون تقابلی است، زیرا حاوی اطلاع نو است، گوینده (۵-ب) در جهت تقابل و

اصلاح سخن گوینده (ه-الف) آن را به‌کار برده است و در پیش‌انگاره مخاطب واقع نشده است. در شکل ۵ بازنمایی ساخت سازه‌ای و نقشی نمونه (۴) نشان داده شده است:

شکل ۵: بازنمایی ساخت نقشی و ساخت سازه‌ای

Figure 5. The Representation of C- and F-Structure

همان طور که در ساخت نقشی شکل (۵) مشاهده می‌شود، وند تصریفی فعل (شناسه) «ند» به‌دلیل عدم حضور گروه اسمی آشکار در بند پایین‌تر به‌عنوان ضمیری منضم بر فعل فرض شده است که نقش دستوری فاعل را برای گزاره فعلی «خریدند» ایفا کرده و بدین صورت شرط تمامیت رعایت شده است. گروه اسمی «بچه‌ها» طی فرایند مبتداسازی از بند پایین‌تر به بند بالاتر حرکت کرده است و دارای نقش گفتمانی مبتداست. به‌دلیل آنکه شناسه فعلی «ند» نقش دستوری فاعلی را در بند پایین‌تر ایفا کرده است، به‌منظور رعایت شرط پیوستگی گسترده در ساخت نقشی، نقش گفتمانی مبتدا «بچه‌ها» با شناسه که نقش فاعلی را در بند پایین‌تر ایفا کرده است، به صورت ارجاعی

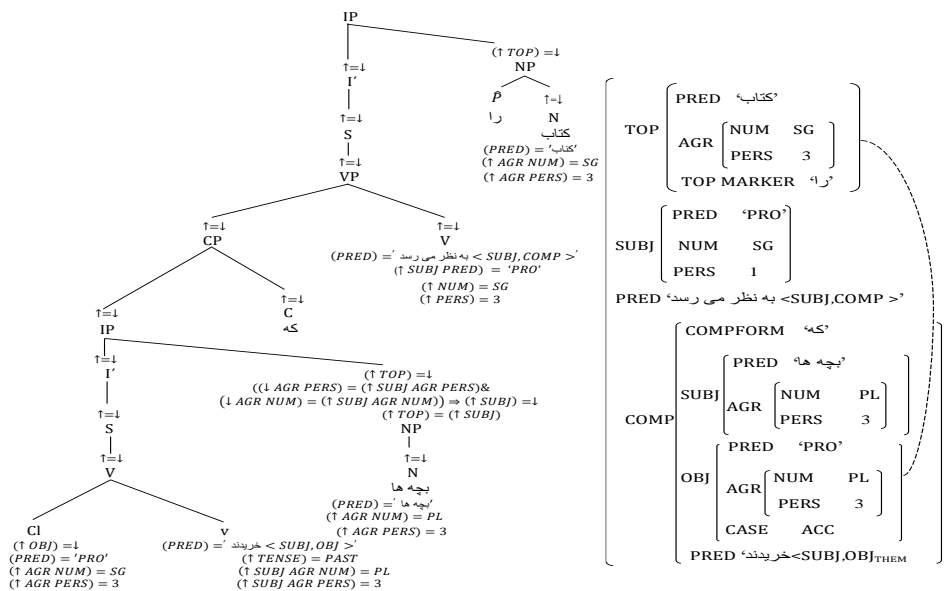
در شخص و شمار مطابقه پیدا کرده و پیوستگی در ساخت نقش صورت گرفته است. گفتنی است به منظور بازنمایی مطابقه نقش گفتمانی مبتدا و نقش موضوعی فاعل به صورت ارجاعی بر مبنای دستور واژی - نقشی از خط چین استفاده شده است. بر مبنای اصل اقتصاد همه گره‌های ساخت نحوی گروه‌ها در ساخت سازه‌های اختیاری هستند و استفاده نمی‌شوند، مگر آنکه به وسیله شروط تمامیت، پیوستگی مورد نیاز واقع شوند. همان طور که نشان داده شد، شرط تمامیت از طریق جزء صرفی فعل و شرط پیوستگی گسترده از طریق مطابقه ارجاعی بین نقش موضوعی و گفتمانی رعایت شده‌اند. از این رو در ساخت سازه‌های شکل ۵، بر مبنای اصل اقتصاد مقوله تھی در بند پایین تر ملزم نشده است. علاوه بر آن، بر مبنای اصل تمامیت واژگانی، جزء صرفی واژه‌ها در ساخت سازه‌های به عنوان گره‌ای مستقل نمود پیدا نمی‌کند که در ساخت نقشی شکل ۵ شناسه «ند» به عنوان جزء صرفی فعل به عنوان گره‌ای مستقل در ساخت سازه‌های فرض نشده است.

انگارهای نقشی در پی انطباق ساخت نقشی با ساخت سازه‌های این امر را نشان می‌دهند که در بند بالاتر «بچه‌ها» دارای نقش گفتمانی مبتداست و از لحاظ شخص و شمار با شناسه «ند» به صورت ارجاعی مطابقه دارد. در بند پایین تر شناسه فعلی نقش فاعلی را ایفا کرده است.

بازنمایی و تحلیل نمونه (۵) مشابه نمونه (۴) است. تنها در بازنمایی ساخت سازه‌های و نقشی نمونه (۵) به جای شاخص مبتدا، شاخص کانون در نظر گرفته می‌شود.

۶) کتاب رو (را)، به نظر می‌رسد (می‌رسد) که بچه‌ها خریدنش.

در نمونه (۶) «کتاب را» مبتدای ضمیر گذار است که ضمیر «ش» در بند پایین تر به عنوان ضمیر مضاعف واژه‌بستی بر فعل منضم شده است. در شکل ۶ بازنمایی ساخت نقشی و سازه‌های نمونه (۶) نشان داده شده است:

شکل ۶: بازنمایی ساخت نحشی و ساخت سازه‌ای

Figure 6. The Representation of C- and F-Structure

در ساخت نحشی شکل ۶، ضمیر واژه‌بستی «ش» به‌عنوان ضمیری فرض شده است که دارای نقش دستوری مفعول است. از این‌سو، گزاره فعلی «خریدند» موضوع مفعولی را که برگزیده است، در ساخت نحشی‌اش وجود دارد و شرط تمامیت رعایت شده است. از سوی دیگر «کتاب را» که در بند بالاتر قرار گرفته است، دارای نقش مبتدایی است و به‌صورت ارجاعی از نظر شخص شمار با ضمیر واژه‌بستی «ش» که دارای نقش مفعول است، مطابقت دارد و شرط پیوستگی گسترده رعایت شده است. گفتنی است که «را» به‌عنوان پس‌اضافه‌ای که به‌صورت وابسته - نشان‌داری نقش دستوری مفعول را نشان می‌دهد، تلقی نشده است. زیرا در بند پایین‌تر نقش مفعولی که گزاره فعلی برگزیده است (توسط ضمیر مضاعف واژه‌بستی منضم بر فعل)، در دامنه نحشی گزاره فعلی وجود دارد و بند کامل است. از این‌رو پس‌اضافه «را» را می‌توان هم‌سو با نظر دبیرمقدم (۱۳۸۳، ۱۳۶۹) نشان مبتدا (ثانویه) دانست. گفتنی است، برزنن و همکاران (2016, p.116) بر این اشاره دارند که واژه‌های

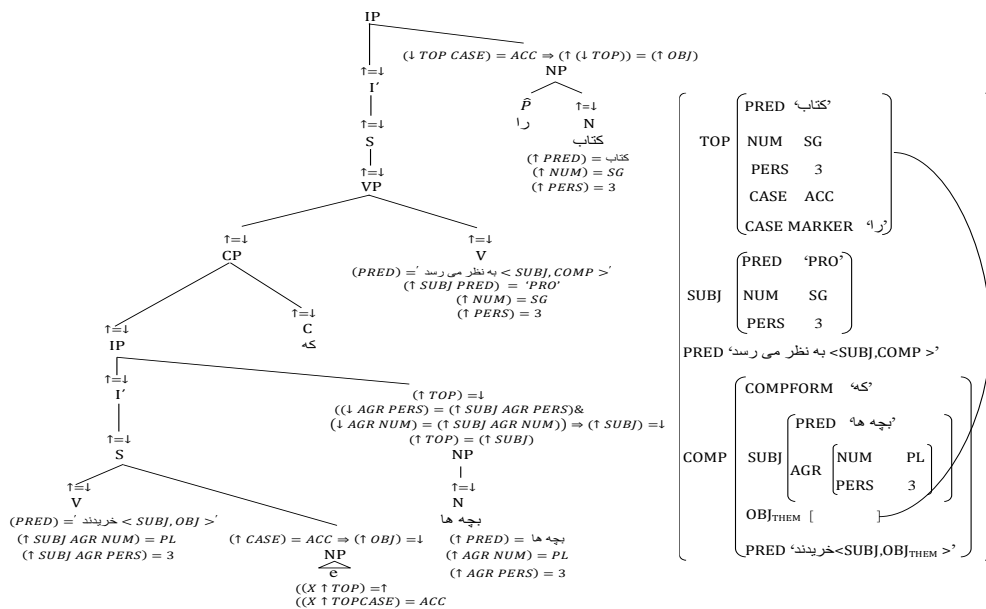
غیرفرافکنی^{۶۱} وجود دارند که از لحاظ نحوی مستقل عمل می‌کنند و به فرافکنی یک گروه منجر نمی‌شوند و می‌توانند دارای مقولۀ واژگانی و یا نقشی در ساخت سازه‌ای باشند. برزنن و همکاران (2016, p.155) همچنین بر این اذعان دارند که واژه‌بست وضعیتی بین وند و واژه دارد، درحالی‌که واژه‌بست با میزبان خود یک واژه واجی^{۶۱} تشکیل می‌دهند، با وجود این، اغلب از لحاظ نحوی در گره‌ای مستقل به‌عنوان واژه غیرفرافکنی در ساخت سازه‌ای تحلیل می‌شود. از این رو در ساخت سازه‌ای ضمیر مضاعف واژه‌بستی منضم بر فعل «ش» در گره‌ای مستقل به‌عنوان واژه‌ای غیرفرافکن فرض شده است.

انگارهای نقشی در پی انطباق ساخت نقشی با ساخت سازه‌ای این امر را نشان می‌دهند که در بند پایین‌تر ضمیر مضاعف واژه‌بستی «ش» دارای نقش مفعول است. در بند بالاتر «کتاب» دارای نقش گفتمانی مبتداست و از لحاظ شخص و شمار با ضمیر واژه‌بستی «ش» به‌صورت ارجاعی مطابقه دارد.

۷) کیا کتاب رو (را) خریدن (خریدند)؟

کتاب رو (را)، به‌نظر می‌رسد (می‌رسد) که بچه‌ها خریدن (خریدند).^{۶۲}

در نمونه (۷) «کتاب را» بر مبنای رویکرد برزنن و کامبو (1987)، به‌دلیل آنکه در گفتمان قبلی ذکر شده، حاوی اطلاع کهنه است و آنچه را درباره آن بحث می‌شود نشان می‌دهد، مبتداست. از سوی دیگر به‌دلیل آنکه طی فرایند مبتداسازی از بند پایین‌تر به بند بالاتر حرکت کرده است، مبتدای دستوری شده است. حال در شکل ۷ بازنمایی ساخت نقشی و سازه‌ای نمونه (۷) نشان داده شده است:

شکل ۷: بازنمایی ساخت نقشی و ساخت سازهای

Figure 7. The Representation of C- and F-Structure

همان طور در ساخت نقشی شکل ۷ مشاهده می‌شود، در صورت عدم در نظر گرفتن ارتباط مشخصه معنایی نقش گفتمانی مبتدا با نقش مفعولی آن توسط ابزار عدم قطعیت نقشی درون - بیرون، شرط تمامیت رعایت نمی‌شوند، زیرا بر مبنای شرط تمامیت، نقش موضوعی مفعول همراه با مشخصه معنایی اش که توسط گزاره فعلی «خریدند» برگزیده شده‌اند، باید در دامنه ساخت نقشی گزاره فعلی یعنی بند پایین‌تر وجود داشته باشند. اگرچه در نگاه نخست چنین به نظر می‌رسد که مشخصه معنایی «کتاب» همانند جملات ساده طی فرایند مبتداسازی می‌تواند نقش دستوری مفعول را علاوه بر نقش گفتمانی مبتدا توسط پس‌اضافه «را» به صورت وابسته - نشان‌داری حفظ کند و شرط پیوستگی گسترده رعایت شود. اما نکته درخور توجه آن است که واحد مطالعه در دستوری واژی - نقشی یک بند است و نقش دستوری موضوع‌ها در دامنه گزاره نقشی یک گزاره فعلی یعنی یک بند تعیین می‌شوند. در نتیجه برای رعایت شرط پیوستگی گسترده نیز باید از طریق ابزار عدم قطعیت نقش درون - بیرون، ارتباط نقش گفتمانی مبتدا با نقش دستوری مفعولی که توسط

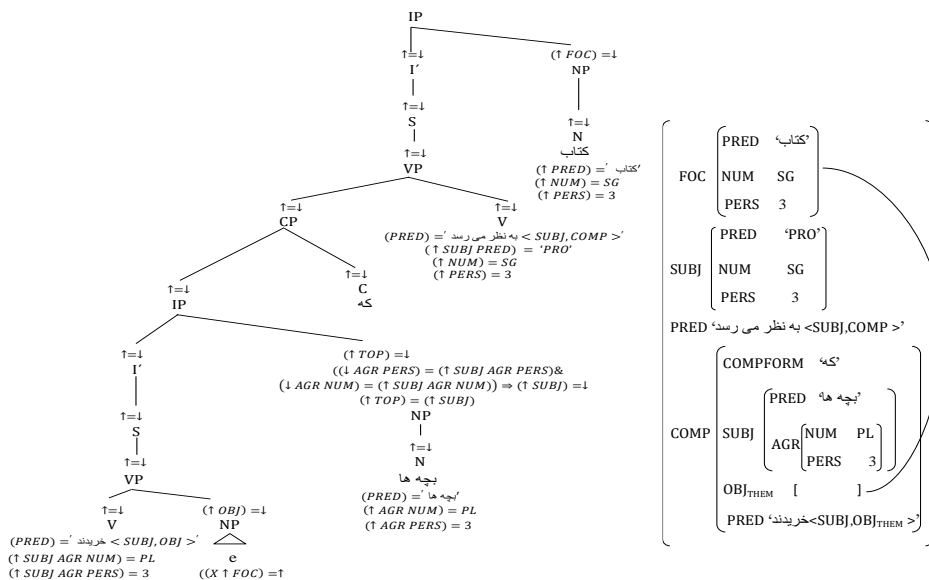
گزاره فعلی «خریدند» در بند پایین‌تر برگزیده شده است و در دامنه ساخت نقشی این گزاره قرار گرفته است، مشخص شود تا بدین گونه یکپارچگی در ساخت نقشی صورت گیرد. در ساخت سازه‌های شکل ۷ برای رعایت شرط تمامیت و پیوستگی گسترده بر مبنای اصل اقتصاد، مقوله تہی در جایگاه متعارف گروه اسمی در بند پایین‌تر به صورت برون‌مرکز و تحت تسلط مقوله جمله فرض شده است، زیرا در بند پایین‌تر گروه اسمی مفعولی نقش موضوعی خود را به صورت وابسته - نشان‌داری (واژه‌مرکز) دریافت می‌کرده و دچار قلب نحوی می‌شده است.

انگاره‌های نقشی طی انطباق ساخت نقشی و سازه‌های این امر را نشان می‌دهند که گروه اسمی بند پایین‌تر داری حالت مفعولی است و در نتیجه دارای نقش مفعولی است و نقش مفعولی آن برابر با نقش مفعولی بند پایین‌تر (S) است. اما مشخصه معنایی گروه اسمی تہی است و در بند بالاتر (گروه تصریفی) در ارزش نقش گفتمانی مبتدا که دارای حالت مفعولی است قرار گرفته است. در بند بالاتر در گروه تصریفی، گروه اسمی که دارای نقش مبتدا است، توسط پس‌اضافه «را» به صورت وابسته - نشان‌داری داری حالت مفعولی است، در نتیجه نقش گفتمانی مبتدای گروه اسمی که برابر با نقش گفتمانی گروه تصریفی است، با نقش مفعولی گروه تصریفی نیز برابر است.^{۶۳}

(۸) الف: بچه‌ها دفتر خریدند.

ب: نه! کتاب به نظر می‌رسد (می‌رسد) که خریدن (خریدند). (نه دفتر)

بر اساس رویکرد برزنن و مکامبو (1987)، در نمونه (۸) «کتاب» به دلیل آنکه حاوی اطلاع نو است، در جهت تقابل با گوینده (۸-الف) بیان شده است و در پیش‌انگاره گوینده (۸-الف) قرار ندارد، کانون تقابلی است. در شکل ۸ بازنمایی ساخت نقشی و ساخت سازه‌های نمونه (۸) نشان داده شده است:

شکل ۸: بازنمایی ساخت نقشی و ساخت سازه‌ای
 Figure 8. The Representation of C- and F-Structure

در ساخت نقشی شکل ۸، مشخصه معنایی نقش موضوعی مفعول «کتاب» در بند بالاتر در ارزش نقش گفتمانی کانون واقع شده است. به دلیل آنکه نقش موضوعی مفعول همراه با مشخصه معنایی اش باید در دامنه نقشی گزاره فعلی «خریدند» - یعنی یک بند - تعیین شود، توسط ابزار عدم قطعیت نقشی درون - بیرون ارتباط مشخصه معنایی نقش گفتمانی کانون با نقش دستوری اولیه مفعولی اش مشخص شده و شرط تمامیت رعایت شده است. از سوی دیگر ارتباط نقش گفتمانی کانون با نقش موضوعی مفعول که خود نیز توسط گزاره فعلی تعیین شده است، توسط ابزار عدم قطعیت نقشی درون - بیرون مشخص شده و شرط پیوستگی گسترده رعایت شده است. علاوه بر مورد مذکور، به دلیل آنکه گزاره اسمی «کتاب» فاقد ابزار صرفی چون نشان «را» برای نشان‌داری نقش دستوری مفعول است و برای کسب نقش دستوری مفعول به صورت ساختاری به جایگاهش وابسته است، برای رعایت شروط خوش ساختی مذکور ارتباط نقش گفتمانی کانون با نقش دستوری مفعولی از طریق ابزار عدم قطعیت نقش درون - بیرون نیز ملزم می‌شود و در ساخت سازه‌ای شکل ۸ برای رعایت شروط مذکور بر مبنای اصل اقتصاد، مقوله تھی در متمم فعلی بند

پایین‌تر به صورت درون‌مرکز ملزم می‌شود.

انگاره‌های نقشی طی انطباق ساخت نقشی و سازه‌ای این امر را نشان می‌دهند که گروه اسمی در بند پایین‌تر به‌عنوان متمم فعلی نقش دستوری مفعولی دارد که نقش مفعولی گروه اسمی برابر با نقش مفعولی گروه فعلی است. اما مشخصه معنایی گروه اسمی تهی است و به‌عنوان مشخصه معنایی نقش گفتمانی کانون در بند بالاتر قرار گرفته است و در جایگاه بالاتر انگاره نقشی این امر را نشان می‌دهد که نقش کانونی گروه اسمی برابر با نقش مفعولی گروه تصریفی است.

گفتنی است، نگارندگان در پژوهش حاضر به‌صورت کلی ساخت سازه‌ای زبان فارسی را تلفیقی از ساخت پایگانی و غیرپایگانی فرض کرده‌اند. اگرچه، به دلیل آنکه گروه‌های دارای نقش‌های دستوری مفعول (رایی) و مفعول متممی به‌صورت واژه‌مرکز (وابسته نشان‌داری) نقش دستوری خود را کسب می‌کنند و می‌توانند به‌صورت برون‌مرکز آزادانه در بند حرکت کنند، بتوان هم‌سو با نظر نعمتی (2010, p. 371) ساخت سازه‌ای را غیرپایگانی تحت تسلط مقوله جمله فرض کرد، اما در ارتباط با گروه اسمی دارای نقش مفعول صریح (بدون پس‌اضافه «را» و یا بند متممی مفعولی که در جایگاه ثابتی نسبت به فعل واقع می‌شوند، به‌نظر می‌رسد که بتوان ساخت سازه‌ای را در این رابطه درون‌مرکز و پایگانی فرض کرد. نکته دیگر آنکه نگارندگان بر این باورند با توجه به داده‌های پژوهش حاضر در زبان فارسی، عناصر گفتمانی دستوری‌شده چون کانون تقابلی و مبتدا و فاعل (مبتدای اولیه پیش‌فرض بند) به‌صورت پایگانی در ابتدای جمله در جایگاه ثابتی چون گروه تصریفی قرار می‌گیرند.^{۶۴} در نتیجه از این حیث می‌توان زبان فارسی را جزو زبان‌های گفتمان پایگانی نیز فرض کرد. گفتنی است، گروه اسمی فاعلی از لحاظ اطلاعی به صورت گفتمان پایگانی به‌عنوان مبتدای پیش‌فرض بند غالباً در ابتدای جمله‌های بی‌نشان قرار می‌گیرد. اما از لحاظ نحوی در جمله‌های ساده همچنان قادر است در توالی کم‌بسامد و نشان‌دار بعد از فعل نیز قرار گیرد، زیرا می‌تواند نقش دستوری خود را به‌صورت واژه‌مرکز (هسته - نشان‌داری) از طریق مطابقت‌شناسه فعلی کسب کند.

۵. نتیجه

همان‌طور که براساس تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داده شد، یافته‌ها ضمن تأیید فرضیه پژوهش مبنی بر تأثیر شیوه نشان دادن نقش‌های موضوعی بر بازنمایی نقش‌های گفتمانی مبتداسازی‌شده

در جملات مرکب زبان فارسی بر مبنای رویکرد برزنن و همکاران (2016) در دستور واژی - نقشی، در پاسخ به پرسش پژوهش نشان دادند که طی فرایند مبتداسازی ضمیر گذار و ناگذار در جملات مرکب زبان فارسی بر مبنای رویکرد مذکور؛ در ساخت نقشی، گزاره اسمی فاعلی مبتداسازی شده و مبتدای ضمیر گذار مفعولی در بند بالاتر دارای نقش گفتمانی‌اند و در بند پایین‌تر وند تصریفی مقید بر فعل (شناسه) و ضمیر واژه‌بستی نقش موضوعی را ایفا کرده و با نقش گفتمانی به صورت ارجاعی برای رعایت شروط خوش‌ساختی مطابقت پیدا کرده‌اند. در ساخت سازه‌ای، براساس اصل تمامیت واژگانی شناسه به‌عنوان جزء صرفی فعل فاقد گره‌ای مستقل است. اما ضمیر واژه‌بستی به دلیل استقلال نحوی به‌عنوان گره غیرفراکن فرض شده است. در ارتباط با بازنمایی مبتداسازی نقش دستوری مفعول «رایی» و مفعول فاقد «را»، در ساخت نقشی برای رعایت شروط خوش‌ساختی از ابزار عدم‌قطعیت نقشی درون - بیرون استفاده شده است و این امر بر اساس اصل اقتصاد در ساخت سازه‌ای به در نظر گرفتن مقوله تھی در جایگاه متعارف آن‌ها در بند پایین‌تر منجر شده است، اما بازنمایی جایگاه متعارف مقوله تھی آن‌ها در بند پایین‌تر متفاوت است. گروه اسمی مفعول «رایی» به دلیل آنکه نقش دستوری خود را به صورت واژه‌مرکز (وابسته - نشان‌داری) از طریق تکواژ «را» دریافت کرده است، مقوله تھی در جایگاه متعارف گروه اسمی در بند پایین‌تر به صورت غیرپایگانی، برون‌مرکزی و تحت تسلط جمله نمود پیدا کرده است. اما گروه اسمی مفعول بدون «را»، به دلیل آنکه فاقد مؤلفه صرفی برای نشان دادن نقش مفعولی است و برای نشان دادن نقش دستوری مفعولی به صورت درون‌مرکز به جایگاه متمم فعلی وابسته است، مقوله تھی در جایگاه متعارف گروه اسمی در بند پایین‌تر به صورت پایگانی تحت تسلط گروه فعلی فرض شده است.

۶. پی‌نوشت‌ها

1. lexical-functional grammar
2. left-dislocation
3. topicalazation
4. King
5. Butt
6. Choi
7. O'Connor
8. Mycock

9. Lowe
  10. Dalrymple
  11. Nikolaeva
  12. Bersnan
  13. Mchombo
  14. Chichewa
  15. functional structure=f-structure
  16. constituent structure= c-structure
  17. Suet Man
  18. Cantonese
  19. head-marking
  20. anaphorically
  21. semantic feature
  22. inside-out function application
  23. configurational
  24. endocentric
  25. dependent-marking
  26. scrambling
  27. lexocentric
  28. exocentric
  29. variability
  30. universality
  31. monotonicity
  32. Warlpiri
  33. non-configurational
  34. Navajo
  35. Welsh
  36. discourse-configurational
  37. attribute-value
۳۸. منظور از مشخصه معنایی و یا صورت معنایی، مصداق و یا به عبارتی بهتر ارزش گزاره اسمی شاخص نقش دستوری موضعی است.
39. mapping
  40. inclusion relation
۴۱. رابطه شمول: A و B دو مجموعه هستند. A زیرمجموعه B است. اگر و فقط اگر هر عنصری از مجموعه A یک عنصری از مجموعه B باشد.
42. functional equations
۴۳. در دستور واژی - نقشی می توان انطباق ساخت سازهای و نقشی را به صورت گرافیکی توسط پیکان های بلند نشان داد و یا در معادلات نقشی از نمایه استفاده کرد.
44. metavariable
  45. functional schemata
  46. immediate domination

47. well-formedness conditions
48. uniqueness condition
49. completeness condition
50. coherence condition
51. extended coherence condition
52. integrity principle
53. Chafe

۵۴. به صورت کلی ویژگی‌های گفتمانی مبتدا و کانون در رویکرد اولیه بر پایه رویکرد برزنن و مکمو (1987) است.

۵۵. بند متممی باز فاقد فاعل است و بند متممی بسته دارای فاعل است.

56. functional uncertainty
57. inside-out functional uncertainty

۵۸. برزنن و همکاران (2016, p.98) اصطلاح مبتداسازی را برای هر دو نقش مبتدا و کانون استفاده کرده‌اند.

۵۹. گفتمانی است، برای ساده‌سازی هر چه بیشتر ساخت نقشی، از بازنمایی مشخصه‌های دستوری که مربوط به موضوع بحث پژوهش حاضر نیست، خودداری شده است.

60. nonprojecting word
61. phnological word

۶۲. نگارندگان بر این باورند پس‌اضافه «را» علاوه بر اینکه به صورت وابسته - نشان‌داری نقش مفعولی را نشان‌دار می‌کند، هم‌سو با نظر دبیرمقدم (۱۳۶۹، ۱۳۸۴) در این رابطه نیز می‌تواند نشان مبتدا باشد، از این رو نقش گفتمانی کانونی آن را در نظر نگرفته‌اند و در پژوهشی دیگر (در دست چاپ) به بحث و بررسی آن پرداخته‌اند.

۶۳. گفتمانی است که گروه تصریفی بند بالاتر دربرگیرنده کل جمله مرکب است.

۶۴. در پژوهشی دیگر (در دست چاپ) نگارندگان با بررسی تغییر ساخت اطلاع جمله با توجه به جایگاه فعل کمکی از ریشه «داشتن» و همچنین مقایسه رویکرد بات و کینگ (1996) در اتباط با زبان ترکی و اردو در دستور واژی - نقشی با زبان فارسی، بدین نتیجه رسیده‌اند که عناصر گفتمانی در مشخص‌گر گروه تصریفی قرار می‌گیرند.

۷. منابع

- دبیرمقدم، م. (۱۳۶۹). پیرامون را در زبان فارسی. *مجله زبان‌شناسی*، ۷(۱)، ۶۰-۲.
- دبیرمقدم، م. (۱۳۸۳). زبان فارسی و نظریه‌های زبانی: در جستجوی چارچوبی برای تدوین دستور جامع زبان فارسی. *دستور (ویژه‌نامه فرهنگستان)*، ۱، ۹۳-۱۲۹.

- دبیرمقدم، م. (۱۳۹۵). زبان‌شناسی نظری پیدایش و تکوین دستور زایشی. تهران: سمت.
- راسخ‌مهند، م. (۱۳۸۵). شیوه نشان‌دادن فاعل و مفعول در زبان فارسی. *مجله زبان‌شناسی*، ۲۱(۱)، ۹۶-۴۸.
- عبداللهی، س.، حق‌بین، ف.، و قیومی، م. (۱۳۹۷). سطوح بازنمایی برخی ساخت‌های زبان فارسی در چارچوب دستوری نقش‌نمای واژگانی. *پژوهش‌های زبانی*، ۹(۲)، ۱۹۵-۲۱۴.
- نغزگوی‌کهن، م. (۱۳۹۰). توصیف ساخت‌های تحلیلی فعل در زبان فارسی بر اساس دستور واژی-نقشی. *پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی*، ۱(۱)، ۱۹-۴۰.
- یوسفی، س.، مهین‌ناز، م.، و بوگل، ت. (۱۴۰۰). تأثیر «تأکید» بر جایگاه شناسه‌های واژه-بستی گویش وفسی بر پایه دستور واژی-نقشی. *زبان‌پژوهی*، ۱۳(۳۹)، ۶۱-۸۶.

References

- Abdollahi, S., Haghbin, F., & Ghayoomi, M. (2018). Lexical functional grammar levels of representation in certain persian syntactic structures. *Language Research*, 9(2), 195–214. [In Persian]
- Börjars, K., Nordlinger, R., & Sadler, L. (2019). *Lexical-functional grammar: An introduction*. Cambridge University Press.
- Bresnan, J. (2001). *Lexical-functional syntax*. Blackwell.
- Bresnan, J., & Mchombo, S. A. (1987). Topic, pronoun, and agreement in Chichewa. *Language*, 63(4).741–782.
- Bresnan, J., Asudeh, A., Toivonen, I., & Wechler, S. (2016). *Lexical-functional syntax*. second edition. Wiley-Blackwell.
- Butt, M., & King, T. H. (2000). Null elements in discourse structure. In *Papers from the NULLS seminar* (pp. 1–23).
- Butt, M., & King, T. H. (1996). Structural topic and focus without movement. *On-Line Proceedings of the LFG96 Conference*. URL <http://csli-publications.stanford.edu/LFG/LFG1-1996/>.
- Choi, H.W. (1999). *Optimizing structure in context: scrambling and information*

structure. CSLI Publications.

- Dabir-Moghadam, M. (2016). *Theoretical linguistics: Genesis and evolution of the generative Linguistics*. SAMT. [In Persian]
- Dabir-Moghadam, M. (2004). The Persian language and linguistic theories: In search for a framework for compiling a comprehensive Persian grammar. (*Grammar*) *Special Edition of the Persian Language Academy*, 1(1), 93–123. [In Persian]
- Dabir-Moghaddam, M. (1990). On postposition ra in Persian. *Iranian Journal Of Linguistics*, 7(1), 2–60. [In Persian]
- Dalrymple, M., & Nikolaeva, I. (2011). *Objects and information structure*. Cambridge University Press.
- Dalrymple, M., Lowe, J. J., & Mycock, L. (2019). *The Oxford reference guide to lexical functional grammar*. Oxford University Press.
- King, T. H. (1993). *Configuring topic and focus in Russian*. Stanford University.
- King, T. H. (1997). Focus domains and information-structure. *On-Line Proceedings of the LFG97 Conference*. URL <http://csli-publications.stanford.edu/LFG/LFG2-1997/>.
- Mycock, L. (2006). *The typology of constituent questions: A lexical functional grammar analysis of wh-questions*. Ph.D. Thesis, The University of Manchester.
- O'Connor, R. (2006). *Information structure in lexical-functional grammar: The discourse prosody correspondence*. Ph.D. Thesis, University of Manchester.
- Mycock, L. (2007). Constituent question formation and focus: A new typological perspective. *Transactions of the Philological Society*, 105(2), 192–251.
- Mycock, L., & Lowe, J. J. (2013). The prosodic marking of discourse functions. In *Proceedings of the LFG13 Conference* (pp. 440–460).
- Naghzgouye kohan, M. (2011). A description of analytic structures of Persian verb on the basis of Lexical Functional Grammar. *Journal Of Comparative Linguistic Researches*, 1(1), 19–40. [In Persian]

- Nemati, F. (2010). Incorporation and complex predication in Persian. In *Proceedings of the LFG10 Conference* (pp. 374–394).
- Rafsanjani Nejad, S., & Dabirmoghadam, M. (2019). The study of raising of subject and its association with the phase theory in Persian. *Language Related Research*, 9(6), 49–68. [In Persian]
- Rasekh-Mahand, M. (2006). Subject and object marking in Persian. *Iranian Journal of Linguistics*, 21(1), 48–96. [In Persian]
- Suet Man, M. (2007). *Topic and focus in Cantonese: An OT-LFG*. MPhil Thesis, The University of Hong Kong.
- Yousefi, S. R., Mirdehghan, M., & Boegel, T. (2021). Stress-affected LFG account of Vafsi Clitic PAMs. *ZABANPAZHUI (Journal of Language Research)*, 13(39), 57–89. [In Persian]